

**PAPILDOMO SAVANORIŠKO PENSIJŲ KAUPIMO FONDO
“LUMINOR TVARI ATEITIS INDEX“
TAISYKLĖS**

Pagrindinės sąvokos

Pensijų fondas – papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondas “LUMINOR TVARI ATEITIS INDEX“ – fiziniam asmeniui, savanoriškai kaupiantiems pensijas bei mokantiems pensijų įmokas į pensijų fondą, bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis Pensijų turtas, kurio valdymas perduotas Valdymo įmonei ir kuris investuojamas pagal Taisyklės.

Valdymo įmonė – Luminor investicijų valdymas UAB, buveinės adresas Konstitucijos pr. 21A, Vilnius, Lietuva.

Taisyklės – Pensijų fondo taisyklės, apibrėžiančios pensijų įmokų ir išmokų mokėjimo sąlygas ir terminus, Pensijų turto investavimo strategiją bei kitas įmokų mokėtojų, Dalyvių ir Valdymo įmonės teises ir pareigas.

Pensijų kaupimo sutartis – sutartis tarp Valdymo įmonės ir Dalyvio dėl pensijų įmokų kaupimo Pensijų fonde pagal įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimus ir Pensijų fondo Taisyklės. Taisyklės yra sudedamoji Pensijų kaupimo sutarties dalis.

Įmokų mokėtojas – Dalyvis, jo darbdavys ar trečiasis asmuo, mokantis pensijų įmokas ar jų dalį.

Dalyvis – asmuo, su kuriuo ir kurio naudai yra sudaryta Pensijų kaupimo sutartis ir kurio vardu yra atidaryta asmeninė Pensijų sąskaita.

Pensijų sąskaita – pagal Pensijų kaupimo sutartį atidaryta asmeninė Dalyvio sąskaita, į kurią šio Dalyvio vardu įrašomi jam tenkantys Pensijų fondo vienetai.

Pensijų fondo vienetas – Dalyviui priklausančios Pensijų turto vertės sąlyginis matas.

Pensijų turtas – už pensijų įmokas įsigyto turto (įskaitant laikinai neinvestuotą šių lėšų dalį) bei investicijų pajamų (sąnaudų), gautų iš šio turto (lėšų), suma. Pensijų turtas saugomas viename depozitoriume.

Depozitoriumas – Luminor Bank AS, juridinio asmens kodas 11315936, registracijos adresas Liivalaia tn 45, Talinas 10145, Estijos Respublika, veikiantis per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, juridinio asmens kodas 304870069, buveinės adresas Konstitucijos pr. 21A, 03601, Vilnius.

Pensijų anuitetas – buvusiam Dalyviui iki gyvos galvos mokama periodinė pensijų išmoka, kurios visa išmokėjimo rizika tenka išmokų mokėtojui – gyvybės draudimo įmonei.

Pensijų fondo lyginamasis indeksas – Valdymo įmonės pasirinktas rodiklis, su kurio reikšmės kitimu lyginama Pensijų fondo investicijų grąža.

Vertinimo diena – diena, dėl kurios atliekami skaičiavimai naudojant tos dienos duomenis (rinkų, kuriose prekiaujama priemonėmis, uždarymo metu nustatytas kainas, bankų pateiktus ir kitus naujausius priemonių įvertinimo duomenis).

1. Įstojimas į Pensijų fondą. Dalyvavimo Pensijų fonde baigties atvejai

1.1. Pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo pirmosios įmokos įmokėjimo į Pensijų sąskaitą.

1.2. Įsigaliojus Pensijų kaupimo sutarčiai asmuo, su kuriuo yra sudaryta Pensijų kaupimo sutartis, tampa Dalyviu ir Valdymo įmonė jo vardu atidaro Pensijų sąskaitą.

1.3. Dalyvavimas Pensijų fonde baigiasi šiais atvejais:

1.3.1. Dalyviui perėjus į kitą pensijų fondą;

1.3.2. nutraukus Pensijų kaupimo sutartį, nepereinant į kitą pensijų fondą;

1.3.3. Valdymo įmonei įvykdžius savo įsipareigojimus Dalyviui;

1.3.4. Dalyviui mirus;

1.3.5. panaikinus Pensijų fondą;

1.3.6. Pensijų fondas prijungiamas prie kito arba sujungiamas su kitu pensijų fondu.

1.4. Pensijų įmokų mokėjimo sustabdymas ar nutraukimas nėra pagrindas, dėl kurio baigiasi dalyvavimas Pensijų fonde. Šiuo atveju Dalyviui priklausanti Pensijų turto dalis toliau investuojama.

2. Pensijų įmokos. Pensijų įmokų mokėjimo tvarka

2.1. Pensijų įmokos įmokamos į Pensijų kaupimo sutartyje nurodytą sąskaitą. Pensijų įmokos gali būti periodinės arba neperiodinės.

2.2. Valdymo įmonės valdyba turi teisę nustatyti minimalius periodinių pensijų įmokų ir neperiodinių pensijų įmokų dydžius. Tokiu atveju mokamos pensijų įmokos negali būti mažesnės negu nustatyti minimalūs pensijų įmokų dydžiai. Gautos mažesnės įmokos negu nustatyti minimalūs pensijų įmokų dydžiai grąžinamos Dalyviui. Galiojantys minimalūs pensijų įmokų dydžiai skelbiami tinklapyje www.luminor.lt.

2.3. Valdymo įmonės valdybai pakeitus minimalius pensijų įmokų dydžius, Dalyviai apie pakeistus minimalius pensijų įmokų dydžius informuojami ne vėliau negu prieš 20 dienų iki naujų minimalių pensijų įmokų dydžių įsigaliojimo dienos.

2.4. Pensijų įmokų mokėjimo sustabdymas ar nutraukimas negali būti pagrindas nutraukti Pensijų kaupimo sutartį ar apriboti Dalyvio nuosavybės teisę į Pensijų turtą.

2.5. Kai pensijų įmokas moka ne pats Dalyvis, pensijų įmokos tampa Dalyvio nuosavybe nuo to momento, kai į Pensijų fondo vienetus konvertuotos pensijų įmokos įrašomos į Dalyvio Pensijų sąskaitą.

3. Dalyvių teisės ir pareigos

- 3.1. Dalyvis turi teisę:
- 3.1.1. nutraukti Pensijų kaupimo sutartį su Valdymo įmone teisės aktuose nustatytais pagrindais;
 - 3.1.2. gauti su Valdymo įmonės veikla susijusią informaciją;
 - 3.1.3. gauti iš Valdymo įmonės informaciją apie jo Pensijų sąskaitoje įrašytus Pensijų fondo vienetų ir jų vertę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą, taip pat Valdymo įmonės, Pensijų fondo auditoriaus išvadą ir kitą teisės aktų nustatytą informaciją;
 - 3.1.4. gauti teisės aktų nustatytas pensijų išmokas pagal savo vardu sukaupto Pensijų turto dydį;
 - 3.1.5. teisės aktų nustatyta tvarka nukelti pensijų išmokų mokėjimo pradžią;
 - 3.1.6. testamentu palikti jam priklausančią Pensijų turto dalį;
 - 3.1.7. jeigu Valdymo įmonė daro esminius Pensijų fondo taisyklių pakeitimus, Pensijų fondo Dalyviai per Valdymo įmonės nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip 1 mėnuo nuo Valdymo įmonės pranešimo gavimo dienos, turi teisę: nutraukti Pensijų kaupimo sutartį, kai tokia teisė numatyta teisės aktuose, arba pereiti į kitą Dalyvio pasirinktą Valdymo įmonės ar kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų.
- 3.2. Dalyvis privalo:
- 3.2.1. pasirinkti pensijų išmokų būdą;
 - 3.2.2. per 30 dienų Valdymo įmonei pranešti apie savo vardo, pavardės, gyvenamosios vietos adresu, elektroninio pašto adresu pasikeitimą.
- 3.3. Dalyviai turi 3.1 ir 3.2. punktuose numatytas teises bei pareigas ir tuo atveju, kai pensijų įmokas moka įmokų mokėtojas.
- 3.4. Dalyvis turi ir kitas teisės aktuose, šiose Taisyklėse bei Pensijų kaupimo sutartyje numatytas teises ir pareigas.
- 3.5. Visi Pensijų fondo Dalyviai dalyvauja Pensijų fonde tapačiomis sąlygomis.

4. Valdymo įmonės teisės ir pareigos

- 4.1. Valdymo įmonė turi teisę:
- 4.1.1. valdyti, naudoti ir disponuoti Pensijų turtu patikėjimo teisės pagrindais;
 - 4.1.2. nustatyti Dalyviams minimalius pensijų įmokų dydžius;
 - 4.1.3. savo ir kitų naudai iš Pensijų turto daryti Taisyklių 10 straipsnyje nustatytus atskaitymus.
- 4.2. Valdymo įmonė privalo:
- 4.2.1. ne vėliau negu prieš sudarant pensijų išmokos sutartį pranešti Dalyviui apie būtinybę pasirinkti pensijų išmokos būdą;
 - 4.2.2. prieš 3 mėnesius iki Dalyvis sukanka pensinį amžių, kuris yra 5 metais mažesnis už nustatytą valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti, suteikti jam išsamią informaciją apie galimybę gauti pensijų išmoką, pensijų išmokų pasirinkimo galimybes ir teisę nukelti išmokos mokėjimo pradžią;
 - 4.2.3. sąžiningai, teisingai ir profesionaliai veikti geriausiomis Pensijų fondui ir jo Dalyviams sąlygomis bei jų interesais ir užtikrinti rinkos vientisumą;
 - 4.2.4. Dalyviui atskleisti visą su juo susijusią ir jam reikalingą informaciją;
 - 4.2.5. Pensijų turtą apskaityti atskirai nuo kito Valdymo įmonės turto ir kitų Valdymo įmonės valdomų pensijų fondų pensijų turto;
 - 4.2.6. neskolinti, neįkeisti Pensijų turto, juo negarantuoti, nelaiduoti ar kitu būdu užtikrinti kitų asmenų įsipareigojimų;
 - 4.2.7. sudaryti su Pensijų turtu tik teisės aktuose ir šiose Taisyklėse numatytus sandorius;
 - 4.2.8. užtikrinti informacijos apie Pensijų sąskaitą slaptumą;
 - 4.2.9. neriboti Dalyvio teisės pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą;
 - 4.2.10. Valdymo įmonė turi ir kitas teisės aktuose bei šiose Taisyklėse numatytas teises ir pareigas.
- 4.3. Valdymo įmonė Dalyviams negarantuoja Pensijų fondo pajamingumo.

5. Pensijų išmokų mokėjimo būdai, tvarka ir sąlygos

- 5.1. Pensijų išmokų mokėjimo būdą pasirenka Dalyvis. Valdymo įmonė ne vėliau negu prieš sudarant pensijų išmokos sutartį pateikia Dalyviui išsamią informaciją apie pensijų išmokų pasirinkimo galimybes ir būtinybę pasirinkti pensijų išmokos mokėjimo būdą.
- 5.2. Pensijų išmokų mokėjimo būdai:
- 5.2.1. Valdymo įmonė nuperka Dalyviui Pensijų anuitetą Dalyvio pasirinktoje gyvybės draudimo įmonėje, vykdančioje gyvybės draudimo veiklą;
 - 5.2.2. Valdymo įmonė išmoka vienkartinę pensijų išmoką, jeigu galiojantys LR teisės aktai nenustato tam papildomų apribojimų.
- 5.3. Valdymo įmonė, jeigu pateikti dokumentai patvirtina Dalyvio teisę į pensijų išmoką, su Dalyviu sudaro pensijų išmokos sutartį, kurioje nurodomi pensijų išmokos mokėjimo būdas ir terminai. Sudarius pensijų išmokos sutartį, Dalyviui priklausantis Pensijų turtas iki išmokėjimo lieka jo Pensijų sąskaitoje. Jeigu pensijų išmoka skiriama Pensijų anuiteto įsigijimui, tai ji perduodama gyvybės draudimo įmonei pensijų išmokos sutartyje nurodytą dieną, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pensijų išmokos sutarties sudarymo, su sąlyga, kad: (i) yra sudaryta Pensijų anuiteto sutartis ir (ii) Pensijų anuiteto sutartis yra pateikta Valdymo įmonei.
- 5.4. Sukakęs pensinį amžių, kuris yra 5 metais mažesnis už nustatytą valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai gauti, Dalyvis, ketindamas gauti pensijų išmoką, privalo dėl to pateikti prašymą. Pateikdamas prašymą Luminor bank AS Lietuvos skyriaus klientų aptarnavimo padalinuose, Dalyvis privalo pateikti asmens tapatybę patvirtinančią dokumentą.
- 5.5. Dalyvis, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pripažintas nedarbingu ar iš dalies darbingu, įgyja teisę į pensijų išmokas nuo darbingumo lygio nustatymo dienos. Dalyvis,

ketindamas gauti pensijų išmoką, privalo dėl to pateikti prašymą, asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išduotą pažymą.

5.6. Dalyvis, įgijęs teisę į pensijų išmoką, turi teisę nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią. Šio termino nukėlimo laikotarpiu toks asmuo lieka Dalyviu. Jeigu Dalyvis nesikreipia dėl pensijų išmokos mokėjimo, laikoma, kad Dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.

5.7. Pensijų išmokos turi būti pradėdamos mokėti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo Dalyvio kreipimosi ir dokumentų, patvirtinančių Pensijų fondo Dalyvio teisę į pensijų išmokas, pateikimo dienos.

6. Pensijų fondo grynųjų aktyvų apskaičiavimo tvarka. Pensijų fondo vieneto vertės apskaičiavimo ir skelbimo tvarka

6.1. Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertė ir Pensijų fondo vieneto vertė skaičiuojama kiekvieną darbo dieną.

6.2. Pensijų fondo investicijų tikroji vertė skaičiuojama vadovaujantis priežiūros institucijos reikalavimais ir Valdymo įmonės tvarkomis dėl Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo (toliau – Metodika).

6.3. Aktyvai denominuoti užsienio valiuta perskaičiuojami į eurus pagal LR buhalterinės apskaitos įstatyme nustatytą tvarką.

6.4. Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertė nustatoma iš Pensijų fondo turto rinkos vertės atėmus trumpalaikius ir ilgalaikius finansinius įsipareigojimus. Praėjusios darbo dienos apskaičiuota Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertė iki kitos darbo dienos 17.00 val. paskelbiama tinklalapyje www.luminor.lt.

6.5. Pensijų fondo vieneto vertė apskaičiuojama Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertę, apskaičiuotą pagal Metodiką, padalinus iš Pensijų fondo vieneto skaičiaus. Pradinė Pensijų fondo vieneto vertė – 1,0000 EUR. Praėjusios darbo dienos apskaičiuota Pensijų fondo vieneto vertė iki kitos darbo dienos 17.00 val. paskelbiama tinklalapyje www.luminor.lt.

6.6. Apskaičiuojant grynųjų aktyvų vertę vadovujamasi tokiais principais:

6.6.1. Terminuoti indėliai bankuose vertinami pagal amortizuotos savikainos vertę;

6.6.2. Grynieji pinigai ir lėšos kredito įstaigose vertinami pagal nominalią vertę;

6.6.3. Skolos vertybinių popierių, kuriais prekiaujama reguliuojamose rinkose arba daugiašalėse prekybos sistemose tikroji vertė nustatoma pagal viešai paskelbtą vertinimo dieną informacinės duomenų bazės Bloomberg (BGN) (Bloomberg Generic Pricing) vidutinę (Mid) kainą. Jei BGN kaina nėra skelbiama, skolos vertybiniai popieriai vertinami pagal Metodikoje nustatytą tvarką;

6.6.4. Nuosavybės vertybiniai popieriai vertinami pagal Metodikoje nurodytos prioritetinės biržos Vertinimo dienos paskelbtą uždarymo kainą;

6.6.5. Kolektyvinio investavimo subjektų (investicinių fondų) vienetai, kuriais prekiaujama reguliuojamose rinkose arba daugiašalėse prekybos sistemose vertinami remiantis Metodika pagal paskutinę informacinės duomenų bazės Bloomberg viešai paskelbtą uždarymo kainą;

6.6.6. Apskaičiuojant grynųjų aktyvų vertę priemonės (įskaitant ir išvestines finansines), kuriomis reguliuojamose rinkose neprekiuojama, vertinamos remiantis Metodika.

6.7. Įsipareigojimai skaičiuojami pagal Verslo apskaitos standartus.

6.8. Valdymo įmonės atskaitymai iš Pensijų fondo turto turi būti vertinami kaupimo principu, t.y. kiekvieną kalendorinę dieną.

6.9. Atskaitymai nuo Dalyvio vardu įmokėtų pensijų įmokų turi būti atliekami tą pačią dieną, kai Dalyvio įmokos buvo konvertuotos į Pensijų fondo vienetus.

7. Pensijų sąskaita ir Dalyviams priklausančių piniginių lėšų konvertavimas į Pensijų fondo vienetus

7.1. Kiekviena Pensijų sąskaita turi individualų sąskaitos numerį, kurį suteikia Valdymo įmonė arba Depozitoriumas.

7.2. Pensijų sąskaitoje fiksuojama tokia informacija:

7.2.1. Dalyvio vardas, pavardė, asmens kodas ir adresas;

7.2.2. pensijų įmokų užskaitymo į Pensijų fondo sąskaitą data, Pensijų fondo vieneto vertė ir konvertuojamų Pensijų fondo vieneto skaičius;

7.2.3. visas Dalyvio turimas Pensijų fondo vieneto skaičius.

7.3. Į Pensijų fondo sąskaitą pervestos Dalyvio piniginės lėšos (pensijų įmokos, iš kito pensijų fondo pervestos Dalyvio lėšos) konvertuojamos į Pensijų fondo vienetus. Dalyvio dalis Pensijų turte nustatoma pagal Dalyvio Pensijų sąskaitoje įrašytų Dalyviui priklausančių Pensijų fondo vieneto skaičių.

7.4. Už pervestas lėšas Dalyviui apskaičiuojamų Pensijų fondo vieneto skaičius nustatomas pagal formulę:

$$\text{PVS} = \frac{\text{PPL-A}}{\text{PVV}},$$

kur:

PVS – Pensijų fondo vieneto skaičius;

PPL - į Pensijų fondo sąskaitą Dalyvio naudai pervestos piniginės lėšos;

A - Taisyklių 10.2.1. papunktyje nustatyti atskaitymai;

PVV – pinigų į Pensijų fondo sąskaitą užskaitymo dienos Pensijų fondo vieneto vertė.

7.5. Pensijų fondo vieneto skaičius apvalinamas pagal matematinės taisyklės iki 4 skaičių po kablelio.

7.6. Pensijų sąskaitą tvarko Valdymo įmonė elektroniniu būdu, užtikrindama Pensijų sąskaitoje esančios informacijos apsaugą ir konfidencialumą.

7.7. Pervestos į Pensijų fondo sąskaitą Dalyviui priklausančios lėšos į Pensijų fondo vienetus konvertuojamos pinigų į Pensijų fondo sąskaitą užskaitymo dienos Pensijų fondo vieneto verte, ne vėliau kaip kitą darbo dieną po piniginių lėšų gavimo į Pensijų fondo sąskaitą dienas.

7.8. Valdymo įmonė uždaro Dalyvio Pensijų sąskaitą pasibaigus Dalyvio dalyvavimui Pensijų fonde ir išmokėjus sukauptas lėšas šių Taisyklių nustatyta tvarka.

8. Pensijų fondo vienetų konvertavimas į pinigus ir pinigų pervedimas

8.1 Valdymo įmonė konvertuoja Dalyvio Pensijų fondo vienetus į pinigus:

8.1.1. Dalyviui perėjus į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą; šiuo atveju Pensijų fondo vienetai ne vėliau kaip kitą darbo dieną konvertuojami ne ankstesnės negu naujos Pensijų kaupimo sutarties pasirašymo ir ne vėlesnės negu naujos pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo dienos Pensijų fondų vienetų vertėmis. Pinigai pervedami į naują Dalyvio pensijų sąskaitą ne vėliau kaip per 7 darbo dienas po naujos pensijų kaupimo sutarties sudarymo;

8.1.2. Dalyviui perėjus į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą; šiuo atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ne vėliau kaip kitą darbo dieną po lėšų gavimo į Pensijų fondą dienos Pensijų fondo vieneto verte, kokia ji yra pinigų gavimo į Pensijų fondą dieną. Pinigai pervedami į kitos valdymo įmonės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą ne vėliau kaip per 7 darbo dienas po pranešimo apie naujos pensijų kaupimo sutarties sudarymą gavimo iš kitos valdymo įmonės;

8.1.3. atsiradus Dalyvio teisei į pensijų išmoką; šiuo atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ir pinigai pervedami išmokų sutartyje nustatyta tvarka ir terminais;

8.1.4. Dalyviui mirus; šiuo atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo įpėdinių, turinčių teisę paveldėti šį Dalyvio turtą, kreipimosi ir jų asmens tapatybės dokumentų ir paveldėjimo teisės liudijimų pateikimo dienos ir pervedami į Dalyvių įpėdinių nurodytas sąskaitas ne vėliau kaip per 7 darbo dienas;

8.1.5. Dalyviui nutraukus Pensijų kaupimo sutartį, nepereinant į kitą pensijų fondą; šiuo atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ne vėliau kaip kitą darbo dieną prašymo gavimo dienos Fondo vienetų verte ir pinigai pervedami į Dalyvio nurodytą sąskaitą ne vėliau kaip per 7 darbo dienas po Pensijų kaupimo sutarties nutraukimo.

8.2. Gavus atitinkamą dokumentą ar įvykus atitinkamam juridiniam įvykiui, Pensijų fondo vienetai į pinigines lėšas konvertuojami dieną, kuri yra ne vėlesnė negu kita darbo diena po atitinkamų dokumentų gavimo ar atitinkamo juridinio įvykio dienos, tos dienos Pensijų fondo vieneto verte. Pervedamų piniginių lėšų suma apskaičiuojama pagal formulę:

$PPLS = (PVS * PVV) - PA$,

kur: PPLS – pervedamų piniginių lėšų suma;

PVS – Dalyvio turimų Pensijų fondo vienetų skaičius;

PVV – konvertavimo dienos Pensijų fondo vieneto vertė

PA - Taisyklių 10 straipsnyje nurodyti atskaitymai.

9. Pensijų fondo investavimo strategija. Investicijų apribojimai. Specializacija geografinėje zonoje, pramonės šakoje

9.1. Pensijų fondo investavimo strategija remiasi prielaida, pagrįsta daugelio Dalyvių ilgalaikiu investavimo laikotarpiu, todėl iki **100 procentų** Pensijų fondo grynųjų aktyvų lėšų gali būti investuojama akcijų rinkose, prisiimant su tuo susijusią riziką, ir siekiant ilgu laikotarpiu grynųjų aktyvų vertės priaugio. Pensijų turtas pasyviai investuojamas į fondus, kurių atkartojami indeksai atsižvelgia į aplinkos, socialinius ar valdysenos (angl. *environmental, social and governance, toliau - ESG*) veiksnius. Tokiu būdu pensijų turtas investuojamas į įmones, turinčias aukštesnį nei vidutinį ESG reitingą, neįtraukiant įmonių, kurių produktai turi neigiamos įtakos socialiniams ar aplinkos veiksniams. Dalis Pensijų fondo turto gali būti investuojama į perleidžiamuosius skolos vertybinius popierius, bei pinigų rinkos priemonės. Investuojant specializacija geografinėje zonoje ar pramonės šakoje nebus taikoma.

9.2. Pensijų fondo investicijas gali sudaryti:

9.2.1 perleidžiamieji vertybiniai popieriai, pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama pripažintose ir visuomenei prieinamose reguliuojamose rinkose, veikiančiose Europos Sąjungos valstybėje;

9.2.2. perleidžiamieji vertybiniai popieriai, pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama pripažintose ir visuomenei prieinamose reguliuojamose rinkose, veikiančiose pagal nustatytas taisykles, esančias šalyse, kurios priklauso Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai¹;

9.2.3. perleidžiamieji vertybiniai popieriai, pinigų rinkos priemonės, kuriomis prekiaujama pripažintose ir visuomenei prieinamose reguliuojamose rinkose, veikiančiose ne Europos Sąjungos valstybėje, kuri yra nurodyta Pensijų fondo taisyklėse²;

¹ Australijos (Australijos VP birža); Čilės (Santjago VP birža); Japonijos (Tokijo VP birža, Osakos VP birža); Jungtinių Amerikos Valstijų (Amerikos akcijų birža (Amex), Čikagos pasirinkimo sandorių birža (Chicago Board of Options Exchange, CBOE), Čikagos prekių birža (Chicago Mercantile Exchange, CME), Niujorko akcijų birža (NYSE), National Association of Securities Dealers, Inc. (NASDAQ), Chicago Board of Trade, JAV Vyriausybės vertybinių popierių rinka, organizuota pirminių dilerių ir reguliuojama Niujorko Federalinių rezervų banko; Kanados (Toronto VP birža); Korėjos (Seulo VP birža); Norvegijos (Oslo VP birža); Šveicarijos (Šveicarijos VP birža, Ciuricho VP birža, Ženevos VP birža, Bazelio VP birža); Islandijos (Islandijos VP birža); Izraelio (Tel Avivo VP birža); Meksikos (Meksiko VP birža); Naujosios Zelandijos (Naujosios Zelandijos VP birža); Turkijos (Stambulo VP birža).

² Buenos Aires vertybinių popierių birža (Argentina), Panamos vertybinių popierių birža (Panama), Rio de Žaneiro vertybinių popierių birža, San Paulo vertybinių popierių birža (Brazilija), Johannesburgo vertybinių popierių birža (Pietų Afrikos Respublika), Honkongo vertybinių popierių birža (Honkongas), Kuala Lumpuro vertybinių popierių birža (Malaizija), Tailando vertybinių popierių birža (Tailandas), Singapūro vertybinių popierių birža (Singapūras), Nacionalinė Indijos vertybinių popierių birža (Indija), Tel Avivo vertybinių popierių birža (Izraelis), Zagrebo vertybinių popierių birža (Kroatija), Bukarešto

9.2.4. išleidžiami nauji perleidžiamieji vertybiniai popieriai, jeigu emisijos sąlygose yra numatytas įsipareigojimas įtraukti šiuos vertybinius popierius į prekybą reguliuojamoje rinkoje ir jeigu įtraukiama į prekybą ne vėliau kaip per 1 metus nuo išleidimo (jei tokia birža ar rinka yra nurodyta 9.2.1, 9.2.2 ir 9.2.3 papunkčiuose);

9.2.5. investiciniai vienetai ir akcijos kolektyvinio investavimo subjektų, atitinkančių LR teisės aktų nustatytus reikalavimus;

9.2.6 indėliai ne ilgesniam kaip 12 mėnesių terminui, kuriuos galima atsiimti pareikalavus ir kurie yra kredito įstaigose, kurių registruota buveinė yra Europos Sąjungos valstybėje arba kitoje valstybėje, kurioje riziką ribojanti priežiūra yra ne mažesnė kaip Europos Sąjungoje;

9.2.7. išvestinės finansinės priemonės, skirtos Pensijų fondo rizikai valdyti;

9.2.8. kiti finansiniai instrumentai numatyti teisės aktuose.

9.3. Papildomai laikomasi visų įstatymuose ir teisės aktuose nustatytų diversifikavimo ir kitokių investavimo apribojimų. Pensijų fondo investicijų portfelis 6 mėnesius nuo šių Taisyklių įsigaliojimo dienos gali neatitikti šiame punkte numatytų apribojimų.

9.4. Pensijų fondas investuos lėšas ne tik eurais, bet ir kitomis valiutomis.

9.5. Investuojant Pensijų fondo turtą yra susiduriama su įvairiomis finansinėmis rizikomis ir siekiant sumažinti jų poveikį Pensijų fondo veiklai jos bus atitinkamai kontroliuojamos.

9.6. Finansinės rizikos, su kuriomis gali būti susiduriama investuojant Pensijų fondo turtą:

9.6.1. Akcijų kainos rizika – rizika patirti nuostolius dėl nepalankių akcijų kainų svyravimų. Akcijų kainos rizika mažinama užtikrinant Taisyklėse ir įstatymuose numatytą diversifikavimo ir kitų apribojimų vykdymą;

9.6.2. Valiutos kurso rizika – rizika patirti nuostolius dėl nepalankaus užsienio valiutos kurso pokyčio euro atžvilgiu, kuris sąlygoja neigiamą turto, laikomo ta užsienio valiuta, pokytį. Siekiant sumažinti valiutų kurso pokyčių riziką dalis lėšų bus investuojama eurais;

9.6.3. Rinkos likvidumo rizika – rizika patirti nuostolius dėl mažo rinkos likvidumo, kuris neleidžia parduoti perleidžiamuosius vertybinius popierius norimu laiku ir už norimą kainą, arba apskritai atima galimybę parduoti turimą turtą (investiciją). Siekiant sumažinti rinkos likvidumo riziką bus investuojama tiksliai į tuos perleidžiamuosius vertybinius popierius, kurie kotiruojami pripažintose pasaulio rinkose arba kurių kainą reguliariai skelbia vertybinių popierių tarpininkai ar visuotinės informavimo priemonės, taip pat kitas finansines priemones, pasižyminčias santykinai aukštu likvidumu;

9.6.4. Tvarumo rizika – aplinkos, socialinis ar valdymo įvykis ar situacija, kuris (-), jei įvyktų, galėtų padaryti realų ar galimą reikšmingą neigiamą poveikį investicijų vertei. Tvarumo rizika gali pasireikšti per įvairias kitas rizikas (pvz. rinkos likvidumo, kredito, ir kt.). ir turėti reikšmingos įtakos investicijoms, turto vertės svyravimams, paveikti likvidumą ar fondo vienetų vertę. Siekiant sumažinti šią riziką, Pensijų fondo lėšos investuojamos į kolektyvinio investavimo subjektus ir biržoje prekiaujamus fondus, kurie atsižvelgia į ESG veiksnius, investuojant į įmones, turinčias aukštesnę nei vidutinę ESG reitingą ir neįtraukiant įmonių, kurių produktai turi neigiamos įtakos socialiniams ar aplinkos veiksniams.

9.6.5. Sandorio šalies rizika – rizika patirti nuostolius dėl sandorio šalies nesugebėjimo įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus, kurie buvo prisiimti sudarant sandorį. Siekiant sumažinti sandorio šalies riziką, investicijų Valdymo įmonė sudarys sandorius daugiausia su žemos rizikos (investicinio reitingo) kredito įstaigomis ar finansų įstaigomis, o jų nesant, su patikimais partneriais, besispecializuojančiais atitinkamoje srityje;

9.6.6. Atsiskaitymų rizika – rizika patirti nuostolius, kai atsiskaitymo už sandorį metu sandorio šalis dėl tam tikrų priežasčių negali pervesti atitinkamų lėšų ar vertybinių popierių, nors ta sandorio šalis sandoriu įgytus įsipareigojimus jau yra patenkinusi. Siekiant sumažinti atsiskaitymų riziką, prekybinėje veikloje daugiausia bus naudojamos mokėjimų agento paslaugomis, arba prekybinė veikla bus vykdoma organizuotose rinkose, kuriose atsiskaitymams taikomi visuotiniai pripažinti principai;

9.6.7. Kredito rizika – rizika patirti nuostolius dėl perleidžiamųjų skolos vertybinių popierių emitento nesugebėjimo įvykdyti savo skolinius įsipareigojimus. Siekiant sumažinti kredito riziką, dalis Pensijų fondo lėšų investuojama į emitentų su investiciniu reitingu (t.y. ne žemesniu nei Baa3 kredito reitingu pagal reitingų agentūrą *Moody's* arba BBB- pagal reitingų agentūras *Fitch Ratings* ir *Standard & Poor's*) perleidžiamuosius skolos vertybinius popierius;

9.6.8. Palūkanų normos rizika – rizika patirti nuostolius dėl nepalankių palūkanų pokyčių, kurie gali turėti įtakos perleidžiamųjų skolos vertybinių popierių kainoms. Siekiant sumažinti palūkanų normų riziką, formuojant Pensijų fondo turtą sudarančių perleidžiamųjų skolos vertybinių popierių portfelį gali būti atsižvelgiama į Pensijų fondo dalyvių vidutinę sutarties trukmę.

9.7. Akcijų kainos, palūkanų normų, valiutos kurso, kredito rizikos gali būti valdomos naudojant išvestines finansines priemones: apsigėitimo, ateities, pasirinkimo ir išankstinius sandorius. Akcijų kainos rizika taip pat gali būti valdoma sudarant akcijų indeksų ateities sandorius, jeigu pastebima pakankama atitinkamo akcijų indekso koreliacija su Pensijų fondo investicijų dalimi.

9.8. Pensijų fondo vieneto pokytis yra lyginamas su lyginamuoju indeksu, kuris pasirenkamas vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir tvirtinamas Valdymo įmonės valdyboje. Valdymo įmonės interneto svetainėje www.luminor.lt skelbiama:

- (i) lyginamųjų indeksų sudėtys;
- (ii) sudėtinį lyginamąjį indeksą sudarančių indeksų svorių pasirinkimo pagrindimas;
- (iii) linijinė diagrama, vaizduojanti perskaičiuotų vieneto verčių ir lyginamojo indekso reikšmių dinamiką nuo lyginamojo indekso skaičiavimo pradžios;
- (iv) su tvarumu susijusi informacija pagal 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje nuostatas.

10. Mokesčiai, išskaičiuojami iš Pensijų turto

vertybinių popierių birža (Rumunija), Bulgarijos vertybinių popierių birža (Bulgarija), Maskvos vertybinių popierių birža, Rusijos birža (Rusija), Ukrainos vertybinių popierių birža (Ukraina)

- 10.1. Mokesčiai išskaičiuojami iš Pensijų turto:
- 10.1.1. mokestis Valdymo įmonei už Pensijų fondo valdymą;
 - 10.1.2. mokestis Depozitoriumui;
 - 10.1.3. mokesčiai ir išlaidos, išskaičiuojamos dalyvavimo Pensijų fonde baigties atveju;
 - 10.1.4. kitos išlaidos, dengiamos iš Pensijų turto.
- 10.2. Metinis Pensijų turto valdymo mokestis, kuris išskaičiuojamas iš Pensijų turto ir kurio maksimalus dydis yra 0.4 procento nuo vidutinės metinės Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertės. Pensijų turto valdymo mokestis priskaičiuojamas už kiekvieną kalendorinę dieną ir kartą per mėnesį atskaitomas nuo Pensijų turto. Pensijų turto valdymo mokestis už vieną dieną skaičiuojamas Pensijų turto valdymo mokestį padalinant iš faktinio metų kalendorinių dienų skaičiaus.
- 10.3. Tikslų metinio Pensijų turto valdymo mokesčio dydį, nustato Valdymo įmonės valdyba. Informacija Dalyviams apie valdymo mokesčio dydį pateikiama tinklapyje (www.luminor.lt).
- 10.4. Mokestis Depozitoriumui yra ne didesnis kaip 0,10 procento nuo vidutinės metinės Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertės. Depozitoriumo mokestis yra metinis. Jis priskaičiuojamas už kiekvieną kalendorinę dieną ir kartą per mėnesį atskaitomas nuo Pensijų turto ir pervedamas į Depozitoriumo sąskaitą. Maksimalus Depozitoriumo mokestis procentais už vieną kalendorinę dieną skaičiuojamas nustatytą Depozitoriumo mokestį padalinant iš metinio kalendorinių dienų skaičiaus.
- 10.5. Mokesčiai ir išlaidos, išskaičiuojamos dalyvavimo Pensijų fonde baigties atveju:
- 10.5.1. Dalyvio perėjimas į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą ar kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą atliekamas nemokamai, nepriklausomai nuo perėjimo dažnumo;
 - 10.5.2. Tuo atveju, jeigu Dalyvis nutraukia Pensijų kaupimo sutartį, nepereinant į kitą pensijų fondą, Valdymo įmonė nuo Dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų sumos atskaito 1,00 procento atsiimamos sumos neviršijantį mokestį.
- 10.6. Kitų išlaidų, dengiamų iš Pensijų turto, sąrašas:
- 10.6.1. Pensijų fondo sąskaita bei Pensijų fondo interesais sudaromų sandorių faktinės išlaidos pagal sutartis tarpininkams;
 - 10.6.2. išlaidos už bankines paslaugas;
 - 10.6.3. Pensijų fondo audito išlaidos;
 - 10.6.4. bendras maksimalus šiame punkte išvardintų išlaidų dydis negali viršyti 0,5 procento per vienerius finansinius metus nuo Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertės.
- 10.7. Valdymo įmonė iš Pensijų turto nedengia jokių kitų išlaidų bei neišskaičiuoja jokių kitų atskaitymų, išskyrus atvejus, numatytus šiame straipsnyje. Taisyklėse numatyti maksimalūs atskaitymų dydžiai negali būti viršijami, tačiau jie gali būti mažesni. Išskaičiuoti atskaitymai tampa Valdymo įmonės nuosavybe.

11. Ataskaitų Pensijų fondo Dalyviams ir kitos informacijos pateikimo tvarka. Pranešimų Valdymo įmonei pateikimo tvarka

- 11.1. Valdymo įmonė ne vėliau kaip per 5 mėnesius po ataskaitinių finansinių metų pabaigos informuoja Dalyvį apie jo Pensijų sąskaitoje apskaičiuoto Pensijų turto dydį (į Pensijų sąskaitą įrašytų Pensijų fondo vienetų skaičių, jų vertę), sumokėtų pensijų įmokų dydį (nurodant įmokų mokėtoją (-us)), grynąją metinę Pensijų fondo investicinę gražą, išskaitytų atskaitymų dydį. Valdymo įmonė Dalyviui skirtame metiniame pranešime privalo nurodyti vietas, kuriose Dalyvis gali susipažinti su Pensijų fondo, kuriame jis kaupia pensijų įmokas, ir Valdymo įmonės periodinėmis ataskaitomis.
- 11.2. Dalyvio prašymu Valdymo įmonė teikia jam periodines ataskaitas skirtas Pensijų fondo Dalyviams ir visuomenei, informuojančias apie pagrindinius ataskaitinio laikotarpio įvykius, bei Pensijų fondo taisykles.
- 11.3. Valdymo įmonė Dalyvio pageidavimu privalo suteikti teisingą ir išsamią informaciją apie Pensijų sąskaitoje sukaupto turto dydį bei pensijų įmokų mokėjimą, Valdymo įmonės ir Pensijų fondo auditoriaus išvadas, investavimo galimybių pasirinkimą, dabartinį investicijų portfelį bei su investicijomis susijusias rizikas ir sąnaudas. Šią informaciją Valdymo įmonė turi teisę teikti Dalyviui ir savo iniciatyva.
- 11.4. Kiekvieną darbo dieną Pensijų fondo vieneto vertė už praėjusią darbo dieną skelbiama tinklapyje www.luminor.lt.
- 11.5. Dalyvis bet kada turi teisę kreiptis dėl Taisyklių bei 11.2. ir 11.3. punkte numatytų ataskaitų kopijų išdavimo. Kopijos išduodamos Luminor bank AS Lietuvos skyriuose Dalyviui apmokėjus mokestį, neviršijantį kopijų pagaminimo sąnaudų.
- 11.6. Taisyklių 11.1 punkte nurodyta informacija ir kiti Valdymo įmonės pranešimai Dalyviams pateikiami internetinės bankininkystės priemonėmis ir / arba elektroniniu paštu, nurodytu pensijų kaupimo sutartyje arba vėliau pateiktu Valdymo įmonei.
- 11.7. Jei Dalyvis nėra sudaręs sutarties dėl naudojimosi banko paslaugomis internetu su Luminor bank AS Lietuvos skyriumi ir nėra nurodęs savo elektroninio pašto, Taisyklių 11.1 punkte nurodyta informacija ir kiti Valdymo įmonės pranešimai siunčiami paštu, nurodytu pensijų kaupimo sutartyje arba vėliau pateiktu Valdymo įmonei.
- 11.8. Informacija apie Valdymo įmonės ir (arba) Depozitoriumo rekvizitų pasikeitimą skelbiama interneto svetainėje www.luminor.lt.
- 11.9. Dalyvio pranešimai Valdymo įmonei yra įteikiami raštu, internetinės bankininkystės priemonėmis arba pranešimą įteikiant asmeniškai Luminor bank AS Lietuvos skyriuose, jeigu Taisyklės nenumato kitaip. Pranešimo gavimo diena laikoma ta diena, kurią Valdymo įmonė faktiškai gavo pranešimą.

12. Perėjimas į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą

- 12.1. Dalyvis turi teisę bet kada pereiti į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą. Dalyviui sudaroma nauja pensijų kaupimo sutartis kito Valdymo įmonės valdomo pensijų fondo taisyklių nustatyta tvarka.
- 12.2. Dalyviui priklausančiame Pensijų turto dalyje, išreikšta Pensijų fondo vienetais, konvertuojama į pinigus ir pervedama į kito Valdymo įmonės valdomo pensijų fondo sąskaitą Taisyklių 8 straipsnio nustatyta tvarka.

12.3. Dalyviui pereinant į kitą Valdymo įmonės valdomą pensijų fondą neišskaičiuojami Taisyklių 10.5. punkte nurodyti mokesčiai bei išlaidos.

13. Perėjimas į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą

13.1. Dalyvis turi teisę bet kada pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą.

13.2. Dalyvis, norintis pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą, privalo pateikti Valdymo įmonei prašymą dėl Pensijų kaupimo sutarties nutraukimo ir perėjimo į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą.

13.3. Valdymo įmonė, gavusi prašymą nutraukti Pensijų kaupimo sutartį, ne vėliau kaip per 7 darbo dienas perveda Dalyviui priklausančias pinigines lėšas į Dalyvio nurodytą kitos valdymo įmonės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą. Pensijų fondo vienetai į pinigines lėšas konvertuojami Taisyklių 8 straipsnio nustatyta tvarka. Nuo pervedamų piniginių lėšų skaičiuojami Taisyklių 10.5 nurodyti atskaitymai.

14. Pensijų kaupimo sutarties nutraukimas, nepereinant į kitą pensijų fondą

14.1. Dalyvis turi teisę vienašališkai nutraukti Pensijų kaupimo sutartį, nepereinant į kitą pensijų fondą.

14.2. Šių Taisyklių 14.1 punkte nurodytu atveju Valdymo įmonei pateikiamas Dalyvio prašymas dėl Pensijų kaupimo sutarties nutraukimo, nepereinant į kitą pensijų fondą.

14.3. Valdymo įmonė, gavusi prašymą nutraukti Pensijų kaupimo sutartį, ne vėliau kaip per 7 darbo dienas perveda Dalyviui priklausančias pinigines lėšas į Dalyvio nurodytą piniginių lėšų sąskaitą. Pensijų fondo vienetai į pinigines lėšas konvertuojami Taisyklių 8 punkte nurodyta tvarka.

15. Depozitoriumas

15.1. Pensijų fondo turtas saugomas Depozitoriume.

15.2. Valdymo įmonė su Depozitoriumu sudaro sutartį, kurioje numatytos Taisyklių 15.4. punkte nurodytos Depozitoriumo pareigos ir 15.5. punkte nurodytos Depozitoriumo teisės.

15.3. Atlyginimo už Depozitoriumo paslaugas dydis ir mokėjimo tvarka nustatoma Valdymo įmonės sutartyje su Depozitoriumu. Atlyginimas mokamas iš Pensijų turto. Atlyginimas už Depozitoriumo paslaugas negali būti didesnis, negu nustatyta Taisyklėse.

15.4. Depozitoriumas privalo:

15.4.1. veikti Dalyvių naudai;

15.4.2. užtikrinti, kad Pensijų fondo vieneto vertė būtų skaičiuojama pagal teisės aktų ir Taisyklių reikalavimus;

15.4.3. vykdyti Valdymo įmonės nurodymus, jeigu jie neprieštarauja teisės aktų ir Taisyklių reikalavimams;

15.4.4. užtikrinti, kad atlyginimas už perleistą Pensijų turtą per nustatytą laiką būtų pervestas į Pensijų fondo sąskaitą;

15.4.5. užtikrinti, kad Pensijų turtas būtų naudojamas pagal teisės aktų ir Taisyklių reikalavimus;

15.4.6. atsakyti už žalą, padarytą Dalyviams ar Valdymo įmonei dėl to, kad jis neatliko savo pareigų ar netinkamai jas atliko;

15.4.7. apie visus pastebėtus teisės aktų ar Taisyklių pažeidimus raštu pranešti Valdymo įmonės valdybai ir priežiūros institucijai;

15.4.8. vykdyti kitas teisės aktais ir sutartimi priskirtas pareigas.

15.5. Depozitoriumas turi teisę:

15.5.1. iš Valdymo įmonės gauti visą informaciją, reikalingą jo funkcijoms vykdyti;

15.5.2. gauti atlyginimą už savo paslaugas.

15.6. Valdymo įmonės valdybos sprendimu bei esant priežiūros institucijos išankstiniam leidimui, Depozitoriumas gali būti keičiamas:

15.6.1. siekiant sumažinti Depozitoriumo teikiamų paslaugų kaštus;

15.6.2. siekiant efektyvesnio Pensijų fondo turto administravimo;

15.6.3. Depozitoriumui netekus teisės teikti depozitoriumo paslaugas;

15.6.4. esant kitoms svarbioms priežastims.

15.7. Jeigu Depozitoriumas nesilaiko teisės aktų reikalavimų, nevykdo savo įsipareigojimų ar netinkamai juos vykdo, priežiūros institucija, siekdama užtikrinti Dalyvių teises, turi teisę nurodyti Valdymo įmonei nutraukti su Depozitoriumu sudarytą sutartį ir sudaryti naują sutartį su kitu depozitoriumu.

16. Valdymo įmonės teisė dalį savo funkcijų pavesti kitai įmonei

16.1. Valdymo įmonė, siekdama efektyvesnio valdymo, teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis turi teisę dalį savo funkcijų, susijusių su Pensijų fondo valdymu, pavesti atlikti kitiems asmenims, turintiems teisę teikti atitinkamas paslaugas. Valdymo įmonė, pavesdama kitam asmeniui atlikti dalį savo funkcijų, privalo imtis visų būtinų priemonių, kad būtų išvengta nepateisinamos veiklos rizikos. Įstatymų nustatyta tvarka Valdymo įmonė turi teisę pavesti atlikti kitiems asmenims šias savo funkcijas:

16.1.1. Pensijų kaupimo sutarčių sudarymas, atstovaujant Valdymo įmonei;

16.1.2. Pensijų sąskaitų tvarkymas;

16.1.3. Pensijų sąskaitų atidarymas Dalyviams;

16.1.4. pensijų įmokų konvertavimas į Pensijų fondo vienetus ir atvirkščiai;

16.1.5. kitas funkcijas, kurias pagal teisės aktus Valdymo įmonė turi teisę pavesti atlikti kitiems asmenims.

17. Taisyklių ir Pensijų kaupimo sutarties pakeitimo bei informavimo apie esminius Pensijų fondo taisyklių pakeitimus tvarka

- 17.1 Taisyklės keičiamos Valdymo įmonės valdybos sprendimu. Taisyklių pakeitimus tvirtina priežiūros institucija.
- 17.2. Taisyklių pakeitimai įsigalioja praėjus 30 dienų nuo jų patvirtinimo priežiūros institucijoje. Įsigalioję Taisyklių pakeitimai yra privalomi visiems Dalyviams.
- 17.3. Valdymo įmonė privalo informuoti kiekvieną Dalyvį apie Taisyklių pakeitimus ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki pakeitimų įsigaliojimo.
- 17.4. Teisės aktų ir Pensijų fondo taisyklių nustatyta tvarka pakeitus Pensijų fondo taisykles laikoma, kad be atskiro šalių susitarimo pakeistos ir atitinkamos Pensijų kaupimo sutarties nuostatos.
- 17.5. Teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis Valdymo įmonė apie visus esminius Dalyvių interesams turinčius įtakos Pensijų fondo taisyklių pakeitimus privalo pranešti kiekvienam Dalyviui ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį iki Pensijų fondo taisyklių pakeitimų įsigaliojimo. Ar Taisyklių pakeitimas yra esminis vertina ir sprendžia Valdymo įmonė, be kita ko atsižvelgdama į teisės aktų reikalavimus.
- 17.6. Taisyklėse esančios informacijos atnaujinimui nėra taikomi šio straipsnio 17.1 ir 17.3 punktuose nustatyti reikalavimai gauti priežiūros institucijos patvirtinimą ir pranešti Dalyviams apie Taisyklių pakeitimus. Atvejus, kurie yra laikomi Taisyklėse pateiktos informacijos atnaujinimu, nustato priežiūros institucija.
- 17.7. Valdymo įmonė neprivalo informuoti Dalyvių apie esminius Taisyklių pakeitimus, jeigu šie pakeitimai daromi dėl pasikeitusių Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatų.

18. Pensijų fondų jungimo tvarka

- 18.1. Valdymo įmonė turi teisę įvykdyti jos valdomų pensijų fondų jungimą (sujungimo arba prijungimo būdu) tik gavusi išankstinį priežiūros institucijos leidimą.
- 18.2. Informaciją apie planuojamą vykdyti pensijų fondų jungimą Valdymo įmonė pateikia jungiamų pensijų fondų dalyviams gavus Lietuvos banko leidimą, LR teisės aktuose nustatytais terminais.

19. Pensijų fondo panaikinimo sąlygos ir tvarka

- 19.1. Pensijų fondas gali būti panaikinamas Valdymo įmonės valdybos arba teismo sprendimu.
- 19.2. Pensijų fondą Valdymo įmonės valdybos sprendimu galima panaikinti, kai yra bent viena iš šių sąlygų:
- 19.2.1. Valdymo įmonė yra įvykdžiusi visus įsipareigojimus Pensijų fondo Dalyviams;
- 19.2.2. visi Pensijų fondo Dalyviai pereina į kitą pensijų fondą;
- 19.2.3. Valdymo įmonė likviduojama arba reorganizuojama.
- 19.3. Kai teismas pripažįsta, kad Valdymo įmonė bankrutavo ir priima nutartį likviduoti Valdymo įmonę dėl bankroto, Pensijų fondas, iš kurio atsirandančios Valdymo įmonės teisės ir pareigos, atsirandančios iš Pensijų kaupimo sutarčių, nebuvo perduotos kitai valdymo įmonei iki nutarties likviduoti Valdymo įmonę priėmimo, teismo nutartimi skelbiamas panaikintu.
- 19.4. Jeigu Dalyvis per 3 mėnesius nuo informacijos apie Valdymo įmonės priimtą sprendimą panaikinti Pensijų fondą išsiuntimo Dalyviui dienos pareiškia norą pereiti į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą, į kitą pensijų fondą jis turi būti perkeliamas nedarant jokių atskaitymų.
- 19.5. Apie sprendimą panaikinti Pensijų fondą Valdymo įmonė ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos turi pranešti Dalyviams, Įmokų mokėtojams ir priežiūros institucijai. Šiame punkte nurodytą informaciją apie atitinkamą sprendimą Valdymo įmonė privalo paskelbti ir savo interneto svetainėje.
- 19.6. Pensijų fondas laikomas panaikintu, kai priežiūros institucija pripažįsta Pensijų fondo Taisykles netekusiomis galios, o šių Taisyklių 19.3 punkto numatytu atveju – teismo nutarties įsiteisėjimo dieną.